

Na osnovu člana 11. tač. 1, 5. i 9. i člana 12. tač. 3, 12. i 32. Zakona o Komisiji za vrijednosne papire ("Službene novine Federacije BiH", br. 39/98 i 36/99) i čl. 73, 76. i 81. Zakona o vrijednosnim papirima ("Službene novine Federacije BiH", br. 39/98 i 36/99), Komisija za vrijednosne papire Federacije Bosne i Hercegovine donosi

ODLUKU

o standardima za izradu i odobravanje pravila i drugih akata berze i/ili drugog uređenog tržišta vrijednosnih papira u Federaciji Bosne i Hercegovine

I - OPĆE ODREDBE

1. Ova odluka sadrži standarde na osnovu kojih Komisija za vrijednosne papire Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Komisija), u skladu sa zakonom i drugim propisima, odobrava ili odbija pravila i druge akte berze i/ili drugog uređenog javnog tržišta vrijednosnih papira (u daljem tekstu: uređeno tržište).
2. Sve promjene pravila ili drugih akata uređenog tržišta nastale nakon izdavanja odobrenja, podliježu postupku odobravanja od strane Komisije.

II - FER PRISTUP I UPRAVLJANJE

3. Pravilima i drugim aktima uređenog tržišta mora se osigurati fer pristup svim učesnicima. Fer pristupom za profesionalne posrednike se smatra pravo na učestvovanje na tržištu pod istim uslovima za sve profesionalne posrednike koji učestvuju na tržištu, u skladu sa jasnim kriterijima koji se objektivno primjenjuju, a koji prave razliku samo na osnovu kriterija koji se odnose na sposobnost i spremnost profesionalnog posrednika da ispuni svoje profesionalne dužnosti i ugovorne obaveze.
4. Pravno lice koje upravlja uređenim tržištem vrijednosnih papira ne smije donositi i primjenjivati bilo kakve propise ili sporazume kojima se ograničava profesionalnim posrednicima dostupnost vlasničkom kapitalu pravnog lica i kojima se ograničava konkurentna pozicija profesionalnih posrednika.
5. Uređeno tržište treba osigurati mehanizam za prikupljanje i razmatranje svih mišljenja svojih učesnika i ne smije vršiti diskriminaciju među njima pri kreiranju svoje tržišne politike, osim po osnovu navedenom u standardu iz tačke 18. ove odluke ili srazmjerno njihovom doprinosu podršci ili uspjehu tržišta.

6. Pravila ili drugi akti uređenog tržišta trebaju omogućiti:
 - a) podnošenje žalbe Komisiji zbog osporavanja fer pristupa infrastrukturi uređenog tržišta,
 - b) Komisiji pregled i odobravanje promjene u pravilima i drugim aktima uređenog tržišta, i
 - c) izvršenje zahtjeva Komisije za izmjenom ili dopunom pravila i drugih akata uređenog tržišta radi usklađivanja sa ovim standardima ili drugim važećim zakonima ili propisima.
7. Pravila uređenog tržišta trebaju osigurati izbjegavanje i kontrolu sukoba interesa i u prometu vrijednosnih papira i u upravljanju uređenim tržištem.

III - ZABRANA ANTIKONKURENTNE PRAKSE

8. Uređeno tržište ne može usvojiti pravila ili druge akte koji fiksiraju minimalne provizije ili naknade koje zaračunavaju njegovi učesnici ili kojima se na neki drugi način spriječava pravedna konkurencija u prometu vrijednosnih papira ili osiguranje usluga vezanih za posredovanje u prometu vrijednosnih papira ili investiranje.
9. Komisija može ocijeniti pravila i druge akte uređenog tržišta kako bi se uvjerila da ona ne ometaju prikladno funkcionisanje tržišta u smislu mogućnosti sticanja kontrole nad dioničkim društvima.

IV - LIKVIDNOST, USPOSTAVLJANJE CIJENE I NAJBOLJE IZVRŠENJE

10. Pravila uređenog tržišta trebaju osigurati
 - a) efikasno povezivanje potražnje i ponude za vrijednosnim papirima kojima se trguje,
 - b) postizanje optimalne cijene za narudžbe klijenata,
 - c) spajanje najbolje ponude za kupovinu sa najboljim ponudama za prodaju i
 - d) izbjegavanje nepotrebnog odstupanja cijene.

V - DISTRIBUCIJA PODATAKA

11. Pravila uređenog tržišta trebaju osigurati javnosti pristup podacima koji se odnose na trgovinu sa učestalošću, vremenskim okvirima i pojedinostima srazmjerno javnoj važnosti uređenog tržišta.

VI - NAMIRENJE

12. Pravila uređenog tržišta trebaju predvidjeti namirenje transakcija zasnovano na principu istovremenosti isporuke i isplate.
13. Pravila trebaju osigurati minimiziranje rizika da se sklopljene transakcije neće uspjeti namiriti na vrijeme i u skladu sa svojim uslovima, ali bez nametanja nepotrebnih troškova za transakcije.
14. Pravila trebaju osigurati sankcije za lica koja ne uspiju da izvrše namirenje transakcija na vrijeme i prema dogovorenim uslovima.

VII - SPOROVI

15. Pravila uređenog tržišta trebaju osigurati pravedne i razumne procedure za rješavanje sporova među učesnicima, a koji se odnose na trgovinu vrijednosnim papirima.

VIII - REGULACIJA

16. Pravila uređenog tržišta trebaju:
 - a) urediti obavezu izvještavanja Komisije o sumnjivoj trgovini ili drugoj sumnjivoj aktivnosti vezanoj za tržište kada je ona uočena,
 - b) osigurati saradnju sa Komisijom prilikom provođenja nadzora Komisije, u bilo kakvom obliku ili mjestu, i saradnju pojedinaca pri osiguranju informacija za provođenje nadzora Komisije,

- c) predvidjeti mogućnost isključenja nesposobnih, nepouzdatih i nepovjerljivih lica iz učešća na uređenom tržištu ili njegovoj upravi,
 - d) osigurati odgovarajuće sankcije u slučaju njihovog kršenja,
 - e) osigurati da tržište i njegovi učesnici vode adekvatne evidencije o trgovini i namirenju, tako da se lako može odrediti historija, uslovi, vrijeme i učesnici u transakciji.
17. Pravila trebaju osigurati da uređeno tržište priprema periodične izvještaje za Komisiju u vezi sa aktivnostima na uređenom tržištu, uključujući pitanja namirenja, pristupa uređenom tržištu, finansijskog i operativnog stanja uređenog tržišta, lica koja upravljaju uređenim tržištem ili značajno utiču na njegovo upravljanje i usaglašenost funkcionisanja uređenog tržišta i njegovih učesnika sa važećim zakonima i propisima.
18. Pravila uređenog tržišta trebaju uspostaviti finansijske i operativne standarde za uređeno tržište u srazmjeri s važnošću uređenog tržišta u finansijskom sektoru i sigurnošću trgovine i investitora.

IX - PRIJEM U TRGOVINU

19. Pravila uređenog tržišta uređuju standarde za prijem vrijednosnih papira u trgovinu na tom tržištu.
20. Pravila mogu predvidjeti zasebnu kotaciju ili trgovanje po vrstama vrijednosnih papira, odnosno tržišnim segmentima, ali na način da se izbjegne konfuzija kada je u pitanju likvidnost ili druge karakteristike tržišta za vrijednosne papire i finansijski ili drugi bitni standardi koji se primjenjuju na vrijednosne papire kojima se trguje.
21. Pravila trebaju osigurati efikasan i razuman način povlačenja emisije vrijednosnih papira iz trgovine.
22. Pravila trebaju zabraniti trgovanje vrijednosnim papirima koji nisu u cijelosti plaćeni i koji nisu slobodno prenosivi.

X - SAGLASNOST SA ZAKONOM

23. Pravila berze moraju biti u saglasnosti sa svim drugim kriterijima uspostavljenim u čl. 52.-80. Zakona o vrijednosnim papirima. Pravila drugog uređenog tržišta moraju biti u saglasnosti sa čl. 52.-83. Zakona o vrijednosnim papirima.

XI - DOMINANTNO TRŽIŠTE

24. Usaglašavanje pravila i drugih akata uređenog tržišta sa ovim standardima će se primjenjivati strožije ukoliko ne postoji više od jednog uređenog tržišta.

XII – STUPANJE NA SNAGU

25. Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u “Službenim novinama Federacije BiH”.

Broj: 01-02-560/01

Sarajevo, 16. maj 2001.